

ความสัมพันธ์ระหว่างการทำให้ตนเองเสียเปรียบกับการดำรงแรงจูงใจภายใน  
ในการทำกิจกรรม

นางสาวเปรมวดี กาญจนวีระ



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-332-432-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELATIONSHIP BETWEEN BEHAVIORAL SELF-HANDICAPS AND MAINTAINING  
INTRINSIC MOTIVATION IN ACTIVITY ENGAGEMENT

MISS PREMWADEE KANJANAWERA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the requirements  
for the degree of Master of Arts in Social Psychology

Graduate School  
Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-332-432-1


หัวข้อวิทยานิพนธ์      ความสัมพันธ์ระหว่างการทำให้ตนเองเสียเปรียบกับ  
การดำรงแรงจูงใจภายใน ในการทำกิจกรรม  
โดย                              นางสาวเปรมวดี กาญจนวีระ  
สาขาวิชา                      จิตวิทยาสังคม  
อาจารย์ที่ปรึกษา              ศาสตราจารย์ ดร.ชัยพร วิชชาวุธ


---


บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น  
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

  
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย  
( ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์ )

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

  
..... ประธานกรรมการสอบ  
( รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโณ )

  
..... อาจารย์ที่ปรึกษา  
( ศาสตราจารย์ ดร.ชัยพร วิชชาวุธ )

  
..... กรรมการ  
( อาจารย์ จรุงกุล บูรพงศ์ )

เปรมวดี กาญจนวีระ : ความสัมพันธ์ระหว่างการทำให้ตนเองเสียเปรียบกับการดำรงแรงจูงใจภายใน ในการ  
ทำกิจกรรม (RELATIONSHIP BETWEEN BEHAVIORAL SELF-HANDICAPS AND MAINTAINING  
INTRINSIC MOTIVATION IN ACTIVITY ENGAGEMENT) อ. ที่ปรึกษา : ศ.ดร.ชัยพร วิชาวุธ, 91  
หน้า. ISBN 974-332-432-1

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่าการทำให้ตนเองเสียเปรียบ สามารถป้องกันการลดแรงจูงใจภายใน  
ในการทำกิจกรรมได้หรือไม่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ มาตรฐานลักษณะนิสัยทำให้ตนเองเสียเปรียบ แบบสอบถาม  
การตั้งเป้า แบบวัดความชอบในการทำกิจกรรม แบบวัดความสนุกสนานในการทำกิจกรรม โปรแกรมคอมพิวเตอร์เกม  
พินบอล และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ฝึกซ้อมความสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้มีนิสัยทำให้ตนเองเสียเปรียบสูงและผู้มีนิสัยทำให้ตนเองเสียเปรียบต่ำ ใช้เวลาฝึกซ้อมความสัมพันธ์  
ระหว่างตากับมือ ใช้เวลาเล่นพินบอลในช่วงเวลาอิสระ มีความชอบในการเล่นพินบอล มีความสนุกสนานในการเล่น  
พินบอล ไม่แตกต่างกัน แต่ผู้มีนิสัยทำให้ตนเองเสียเปรียบสูงตั้งเป้าต่ำกว่าผู้มีนิสัยทำให้ตนเองเสียเปรียบต่ำอย่างมีนัย  
สำคัญ ( $p < .05$ )
2. ในเงื่อนไขที่มีการแข่งขัน ผู้มีนิสัยทำให้ตนเองเสียเปรียบสูงและผู้มีนิสัยทำให้ตนเองเสียเปรียบต่ำใช้เวลา  
ฝึกซ้อมความสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ ใช้เวลาเล่นพินบอลในช่วงเวลาอิสระ มีความชอบในการเล่นพินบอล มีความสนุก  
สนานในการเล่นพินบอล ไม่แตกต่างกัน แต่ผู้มีนิสัยทำให้ตนเองเสียเปรียบสูงตั้งเป้าต่ำกว่าผู้มีนิสัยทำให้ตนเองเสีย  
เปรียบต่ำอย่างมีนัยสำคัญ ( $p < .01$ )
3. ผู้มีนิสัยทำให้ตนเองเสียเปรียบสูงที่แพ้ในเงื่อนไขที่มีการแข่งขัน-ไม่แข่งขัน ใช้เวลาเล่นพินบอลในช่วงเวลา  
อิสระไม่แตกต่างจากผู้มีนิสัยทำให้ตนเองเสียเปรียบสูงที่ชนะในเงื่อนไขที่มีการแข่งขัน-ไม่แข่งขัน และผู้มีนิสัยทำให้ตนเองเสียเปรียบต่ำที่แพ้ในเงื่อนไขมีการ  
แข่งขัน-ไม่แข่งขัน ใช้เวลาเล่นพินบอลในช่วงเวลาอิสระไม่แตกต่างจากผู้มีนิสัยทำให้ตนเองเสียเปรียบต่ำที่ชนะในเงื่อนไขมีการแข่งขัน-ไม่แข่งขัน
4. ผู้มีนิสัยทำให้ตนเองเสียเปรียบสูงที่แพ้ในเงื่อนไขมีการแข่งขัน ใช้เวลาเล่นพินบอลในช่วงเวลาอิสระไม่  
แตกต่างจากผู้มีนิสัยทำให้ตนเองเสียเปรียบต่ำที่แพ้ในเงื่อนไขมีการแข่งขัน
5. ผู้มีนิสัยทำให้ตนเองเสียเปรียบสูง เมื่อใช้เวลาฝึกซ้อมความสัมพันธ์ระหว่างตากับมือน้อย มีความสนุก  
สนานในการเล่นพินบอลไม่แตกต่างจากเมื่อใช้เวลาฝึกซ้อมความสัมพันธ์ระหว่างตากับมือมาก และผู้มีนิสัยทำให้ตนเอง  
เสียเปรียบต่ำ เมื่อใช้เวลาฝึกซ้อมความสัมพันธ์ระหว่างตากับมือน้อย มีความสนุกสนานในการเล่นพินบอลไม่แตกต่างจาก  
เมื่อใช้เวลาฝึกซ้อมความสัมพันธ์ระหว่างตากับมือมาก

ภาควิชา.....  
สาขาวิชา.....จิตวิทยาสังคม.....  
ปีการศึกษา.....2541.....

ลายมือชื่อนิสิต.....เปรมวดี กาญจนวีระ.....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

## C843215 : MAJOR SOCIAL PSYCHOLOGY

KEYWORD: BEHAVIORAL SELF-HANDICAPS / INTRINSIC MOTIVATION

PREMWADEE KANJANAWERA :RELATIONSHIP BETWEEN BEHAVIORAL SELF-HANDICAPS AND  
MAINTAINING INTRINSIC MOTIVATION IN ACTIVITY ENGAGEMENT. THESIS ADVISOR : PROF.  
CHAIYAPORN WICHAWUT, Ph.D. 91 pp. ISBN 974-332-432-1

The purpose of this research was to study the effects of behavioral self-handicaps on maintaining intrinsic motivation in activity engagement. The instruments used in the research were self-handicapping scale, questionnaires to measure goal-setting, task involvement and enjoyment, a pinball computer game and a computer program to practice eye-hand coordination tasks.

Findings are as follows:

1. High self-handicappers and low self-handicappers did not differ in performing the eye-hand coordination tasks, the time spent with the pinball game during free-time period, rating of task involvement, and rating of enjoyment. However, high self-handicappers had lower goal-setting than low self-handicappers ( $p < .05$ ).
2. The competing high and low self-handicappers did not differ in performing the eye-hand coordination tasks, the time spent with the pinball game during free-time period, rating of tasks involvement, and rating of enjoyment. However, high self-handicappers had lower goal-setting than low self-handicappers ( $p < .01$ ).
3. The time that both high and low self-handicappers used to play the pinball game during free-time period did not differ whether the feedback before the free-time period had been win or lose and whether they had been competing or not competing.
4. In the compete and lose condition, there was no difference in the time spent playing the pinball game during free-time period by either the high or low self-handicappers who had lost.
5. Both high and low self-handicappers did not differ in their enjoyment-rating, whether they had spent more time or less time practicing the eye-hand coordination tasks.

ภาควิชา.....-.....  
สาขาวิชา.....จิตวิทยาสังคม.....  
ปีการศึกษา.....2541.....

ลายมือชื่อนิสิต.....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

## กิตติกรรมประกาศ



วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างมากจากศาสตราจารย์ ดร.ชัยพร วิชชาวุธ ที่ได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และกรุณาให้คำแนะนำชี้แนะ ตลอดจนให้แนวคิดเพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ในงานวิจัยครั้งนี้ จึงขอขอบพระคุณในความเมตตาที่มอบให้แก่ศิษย์ ด้วยความซาบซึ้งอย่างยิ่ง

กราบขอบพระคุณ ในความกรุณาของคณาจารย์จิตวิทยาทุกๆ ท่าน  
กราบขอบพระคุณ ผศ.สอพงศ์ ดำเนินสวัสดิ์ หัวหน้าวิชาเอกภาษาไทย  
ผศ.ดวงใจ ไทยอุบุญ ตลอดจนอาจารย์วิชาภาษาไทย ภาควิชาสารัตถศึกษา และ  
อาจารย์ชูพงษ์ ปัญจมวัต ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณร้อยเอกหญิงมันทนา เกวียนสูงเนิน และคุณสาริณี วิเศษสร ที่ให้คำปรึกษาชี้แนะอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบคุณคุณคุณเอนก ชัยเมตตากุล และคุณธนพล บัวมงคล ที่ให้ความช่วยเหลือด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งนำมาใช้ในการทดลอง

ขอบคุณคุณคุณชุลีกร ชิตีรัตน์ทรัพย์ คุณนันทนา วงษ์ธนาศิริกุล คุณจิราธร ปิ่นทอง  
คุณปิยนุช ปิยอรรรถกิจ คุณมนทิพย์ จันทร์กิตติสกุล คุณสายทิพย์ แยมกสิป  
คุณวนาลี เศรษฐกุล และคุณรวี บัวเย็น ที่คอยช่วยเหลือและเอาใจช่วยเสมอมา

ขอบคุณ คุณยุวดี กาญจนวีระ สำหรับหน้าที่ผู้ช่วยดำเนินการทดลอง ตลอดจน  
จนคอยเป็นกำลังใจ ห่วงใย เอาใจใส่ผู้วิจัยเสมอมา

คุณงามความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัย ขอมอบแด่คุณบุญย์ กาญจนวีระ  
และคุณศิริพร กาญจนวีระ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้ความอุปการะและสนับสนุนการ  
ศึกษาครั้งนี้ ทั้งทางด้านกำลังทรัพย์และกำลังใจ คอยดูแลผู้วิจัยตลอดเวลาใน  
การศึกษานานและเป็นผู้ที่เฝ้ารอคอยความสำเร็จของผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยรู้สึก  
ซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

เปรมวดี กาญจนวีระ

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย.....	3
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	23
ขอบเขตของการวิจัย.....	23
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	23
สมมติฐานการวิจัย.....	24
2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	28
กลุ่มตัวอย่าง.....	28
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
4 อภิปรายผลการวิจัย.....	56
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	63
รายการอ้างอิง.....	69
ภาคผนวก.....	74
ภาคผนวก ก.....	75
ภาคผนวก ข.....	77

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก ค.....	80
ภาคผนวก ง (มาตรฐานที่ใช้ในการวิจัย).....	85
ภาคผนวก จ (มาตรฐานที่ใช้ในชั้นทดลอง).....	87
ประวัติผู้วิจัย.....	91



สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	ความถี่และร้อยละของความถี่ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ อายุ คณะที่ศึกษา และชั้นปีที่ศึกษา.....	29
2	ความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบมาตรวัดการทำให้ตนเองเสียเปรียบจำแนกตามเพศและสาขาวิชา.....	31
3	ความถี่และร้อยละของความถี่ของกลุ่มตัวอย่าง ที่เข้ารับการทดลอง จำแนกตามเพศและสาขาวิชา.....	32
4	ค่ามัชฌิมเลขคณิตของเวลาฝึกซ้อมความสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ การตั้งเป้า เวลาที่ใช้ในช่วงเวลาอิสระ ความชอบในการทำกิจกรรม ความสนุกสนานในการเล่นเกม ในแต่ละเงื่อนไข.....	46
5	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที (t – test) ของเวลาที่ใช้ฝึกซ้อมความสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ การตั้งเป้า เวลาที่ใช้ในช่วงเวลาอิสระ ความชอบในการทำกิจกรรม ความสนุกสนานในการเล่นเกม ระหว่างผู้ที่ทำให้ตนเองเสียเปรียบสูง และผู้ที่ทำให้ตนเองเสียเปรียบต่ำ.....	48
6	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที (t – test) ของเวลาที่ใช้ฝึกซ้อมความสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ การตั้งเป้า เวลาที่ใช้ในช่วงเวลาอิสระ ความชอบในการทำกิจกรรม ความสนุกสนานในการเล่นเกม ระหว่างผู้ที่ทำให้ตนเองเสียเปรียบสูง ในเงื่อนไขแข่งขันและผู้ที่ทำให้ตนเองเสียเปรียบต่ำในเงื่อนไขแข่งขัน.....	50
7	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที (t – test) ของเวลาที่ใช้ในช่วงเวลาอิสระ ระหว่างผู้ที่ทำให้ตนเองเสียเปรียบสูง / ผู้ที่ทำให้ตนเองเสียต่ำ ในเงื่อนไขที่แพ้ในการแข่งขัน - ไม่แข่งขัน และผู้ที่ทำให้ตนเองเสียเปรียบสูง / ผู้ที่ทำให้ตนเองเสียเปรียบต่ำ ในเงื่อนไขที่ชนะในการแข่งขัน - ไม่แข่งขัน.....	52
8	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที (t – test) ของเวลาที่ใช้ในช่วงเวลาอิสระ ระหว่างผู้ที่ทำให้ตนเองเสียเปรียบสูง ในเงื่อนไขแข่งขัน - แพ้ และผู้ที่ทำให้ตนเองเสียเปรียบต่ำในเงื่อนไขแข่งขัน - แพ้.....	53

## สารบัญญัตินำ (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

9	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที (t – test) ของความสนุกสนานในการเล่นเกม ระหว่างผู้ที่ทำให้ตนเองเสียเปรียบสูง - ผู้ที่ทำให้ตนเองเสียเปรียบต่ำ ที่ใช้เวลาฝึกซ้อมความสัมพันธ์ระหว่างตา กับมือมาก และผู้ที่ทำให้ตนเองเสียเปรียบสูง - ผู้ที่ทำให้ตนเองเสียเปรียบต่ำ ที่ใช้เวลาฝึกซ้อมความสัมพันธ์ระหว่างตากับมือน้อย.....	54
10	สมมติฐานข้อที่ 3 และข้อที่ 4.....	58

## สารบัญภาพ

		หน้า
แผนภาพที่		
1	ขั้นตอนดำเนินการทดลอง.....	42
2	เงื่อนไขการทดลองที่จัดไว้ทั้ง 8 เงื่อนไข.....	43